

به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریه علمی مرتع

این نشریه طی مجوز شماره ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجه علمی- پژوهشی است.

سال ۱۳۹۸، شماره ۴، زمستان

صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران

مدیر مسئول: حسین ارزانی

سردیلر: حسین آذرنیوند

مدیر اجرایی: مهدی معمری

هیأت تحریب‌یار:

استاد، دانشگاه تهران

استاد، دانشگاه تهران

دانشیار، دانشگاه صنعتی اصفهان

دانشیار، دانشگاه شهر کرد

استاد پژوهش، دانشگاه یزد

استاد، دانشگاه تهران

استاد، دانشگاه تهران

دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

استاد، دانشگاه تهران

دانشیار، دانشگاه شهر کرد

استاد، دانشگاه فردوسی مشهد

Gansu Agricultural University, Lanzhou, China

حسین آذرنیوند

حسین ارزانی

مهدی بصیری

عطالله ابراهیمی

محمد رضا اختصاصی

محمد جعفری

سید رضا میراپی آشیانی

سید اکبر جوادی

محمدعلی زارع چاهوکی

علی طویلی

محمد فرزام

Victor Squires

اسامی داوران مقاله‌های این شماره:

دکتر محمدعلی زارع چاهوکی (publons)

استاد دانشگاه تهران (عضو)

دکتر قاسمعلی دیانتی تیلکی

دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

دکتر علی آدیباور (عضو)

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

دکتر جواد معتمدی (عضو)

دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع

دکتر حسن خسروی

دانشیار دانشگاه تهران (عضو)

دکتر ذهرا میربدیلمی

دکتری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر حمید رضا ناصری (عضو)

دانشیار دانشگاه تهران

دکتر حسن یگانه (عضو)

استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر علی طویلی (عضو)

دانشیار دانشگاه تهران

دکتر اسماعیل شیدایی کرج (عضو)

استادیار دانشگاه ارومیه

دکتر اسفندیار جهانتاب

استادیار دانشگاه فسا

دکتر علی اصغر نقی پور برج (عضو)

استادیار دانشگاه شهر کرد

دکتر مژگان عظیمی (عضو)

دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر مهدی معمری (عضو)

دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی

نشانی: کرج، دانشکده منابع طبیعی، دفتر انجمن مرتعداری ایران، صندوق پستی ۳۱۵۸۷۷۷۸۷۸

تلفن ۰۲۶-۳۲۲۲۳۰۴۴-۷

سایت مجله: www.rangelandsrm.ir

پست الکترونیک: j.rangeland.ir@gmail.com

آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir

این نشریه در پایگاه استادی علوم جهان اسلام (ISC) به نشانی www.isc.gov.ir دارای

ضریب تاثیر است.

نشریه مرجع در پایگاه Academia, Google Scholar

دانشگاهی (SID) و بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) نمایه می‌شود.

نشریه علمی مرتع

انجمن متعدداری ایران

سال سیزدهم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۹۸

شاپا ۲۰۰۸ - ۰۸۹۱

صفحه	فهرست مطالعه
۵۳۷	تعیین گونه‌های معرف شدت چرایی در مرتع شمال استان هرمزگان احمد رضا فقیهی، حسین بشیری، مصطفی ترک اصفهانی و مهدی بصیری
۵۴۹	بررسی امکان ارزبایی تغییرات مکانی پوشش گیاهی با استفاده از سنجندهای سیمای سرزمین (مطالعه موردنی: مرتع طلاقان میانی) محمدعلی زارع چاهوکی، سپیده دوستی و حسین آذرنیوند
۵۶۰	مدل‌سازی پراکنش مکانی دو گونه <i>Aeluropus</i> و <i>Limonium iranicum</i> با روش رگرسیون لجستیک (مطالعه موردنی: مرتع کویر میقان اراك) حسین باقری، اردوان قربانی محمدعلی زارع چاهوکی، علی‌اشraf جعفری و کیومرث سفیدی
۵۷۱	اثر پیش‌سرما و اسید جیبرلیک بر شکست خواب و شاخن‌های رشد و استقرار گیاه آوندول (مرتع طلاقان میانی) مریم غلامی، عبدالرزاک دانش شهرکی، اسماعیل اسدی، پژمان طهماسبی، حمزه‌علی شیرمردی
۵۸۴	بررسی اثر گردشگری طبیعی بر پارامترهای غنا و تنوع پوشش گیاهی (مطالعه موردنی: مرتع کلاشک، استان کرمانشاه) وحید سیاره، افشین صادقی راد و حسین مرادی
۵۹۶	بررسی اثر عوامل محیطی بر تغییرات ترکیبات شیمیایی اسانس گونه دارویی بومادران (مرتع طلاقان میانی) محمد رحیم فروزه و سیده‌زهره میربدیلمی
۶۱۰	اثر مرحله رشد و گرادیان ارتفاعی بر کیفیت علوفه گونه دارویی کما (مرتع طلاقان میانی) و امکان استفاده چندمنظوره آن (مطالعه موردنی: مرتع سارال) سیده حبیبه حسینی، غلامعلی حشمتی مهدی میرزا و پرویز کرمی
۶۲۱	تعیین رویشگاه بالقوه گونه گاویزان وحشی (<i>Anchusa italicica Retz</i>) در استان خراسان رضوی با استفاده از مدل تعیینی تقویت‌شده (GBM)
۶۳۲	تلغیق تکنیک‌های داده‌کاوی و پارامترهای فیزیک و شیمیایی خاک در برآورد درصد پوشش گیاهی زینب میرشکاری، مجید صادقی‌نیا و مریم اسدی
۶۴۵	بررسی امکان مقایسه تولید و پوشش گیاهی مرتع طبیعی و مرتع شخم خورده با استفاده از شاخص‌های گیاهی تصاویر ماهواره‌ای لندست ۸ (مطالعه موردنی: مرتع استان چهارمحال و بختیاری) زهرا سنایی و عطاء الله ابراهیمی
۶۵۸	پراکنش جوامع گیاهی در محدوده معدن مس سونگون، ورزقان، آذربایجان شرقی آزو علیزاده، جمشید قربانی جواد معتمدی، قربان وهاب‌زاده، آتنونی ون درانت و منصور ادرaki
۶۷۳	لزوم تجدید نظر در کاربرد واژه "مهاجم" توسط محققان اکولوژی گیاهی در ایران سرور رحمانیان، حمید اجتهادی، محمد فرام و فرشید معماریانی
۶۹۱	اثر نوع پوشش گیاهی بر فعالیت‌های میکروبی و پویایی معدنی شدن نیتروژن خاک در مرتع مشجر و غیرمشجر البرز مرکزی نیلوفر نقره و یحیی کوچ
۷۰۳	اثر برخی خصوصیات خاک بر الگوی پراکنش گونه‌های گیاهی در حاشیه جنوبی پلایای حاج علیقلی دامغان علی تایا، سیدحسن کابلی، حسین آذرنیوند و حمیدرضا ناصری

راهنمای نگارش مقاله برای مجله مرتع

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله مرتع (Rangeland) ارسال می‌گرددند ضرور است. بدینهی است که در صورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتع با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیات تحریریه مجله مرتع بررسی خواهد شد. هیات تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۱-۲- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسنده‌گان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلا؛ حسین آذرنیوند^۱

۱- استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعه فشرده و گویایی از مقاله، با تأکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداقل ۳۰۰
- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه
- هدف ۳۰ الی ۴۰ کلمه
- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه
- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه
- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداقل ۶ کلمه

))))ورود به مطلب:

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان مواد موثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea millefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی بیلاقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان- چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه- برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. انسانس گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد موثره انسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد موثره گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس گیری شده (DCA) و آنالیز تطبیقی- متعارف (CCA) استفاده شد.

نتایج و نتیجه‌گیری:

نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسنس گونه‌ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵)، میزان آهک (۰/۴۹۷)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداقل اجزای اسنس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراعع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.

کلمات کلیدی:

اسنس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.)

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداقل ۶ واژه کلیدی ویژه، درباره موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۳-۴- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مروج پژوهش‌های انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴)). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۳-۵- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسائل بکار رفته، شیوه اجرای پژوهش، طرح آماری و روش‌های شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۳-۶- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۳-۷- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده درباره آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادهای لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۳-۸- سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه‌گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۳-۹- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها بر حسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به ترتیب حروف الفبای نام نگارنده‌گان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شماره مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت

وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارنده اول، برای هر یک از نگارندها دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارنده آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شماره جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.
در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از **الگوی زیر پیروی** شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)
- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Academic Publishers, 642 p.

Article:

- Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi, ٢٠٠٣. Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130.** (In Persian)
- Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020. Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. **Rangeland, 14(2): 299-312** (In Persian)
- Amiri, F. & H. Arzani, 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, **20(1): 50-71.** (In Persian)
- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. Journal of Range Management, **39(6): 561-565**

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیده مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوه نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیه در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازه حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده (Bold)، سرتیتر ۱۲ (Bold)، متن ۱۲ ، پاصفحه ۱۰ ، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰ ، عنوان جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم B-nazanin Bold و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول بی رنگ، **و متن مقاله به صورت تک ستونه** تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامه Word ۲۰۰۳ Xp ۲۰۰۷ ، ۲۰۱۰ ، ۲۰۱۳ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسنده‌گان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳، ۲۰۱۶ و یا ۲۰۱۴ تنظیم شود و فرمولها و عکس‌ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جدایانه (فایل پیش نیاز) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبه علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشد، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email. همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسنده‌گان به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس www.rangelandsrm.ir بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

- اطلاعات جداول، نباید به صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.

- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
  - توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.
  - شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل ۳۰۰ DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین باید.
  - واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متريک باشد
  - جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).
- قابل توجه محققان محترم؛ مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.